Ч. 99 (13.644). Львів, четвер 19. квітня 1934. Pocztowa oprata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нова голодова катастрофа на Україні.

„Нає Цірхер Цайтунг" з 12. ц. м. повідомляє з Москви: „Дані радянської контролі про стан вижнвлення ріжних місцевостей України виказують, що постачання муки, гречки, товарів з муки, цукру, риби, масла і товщів з е в и с т а р ч а л ь н і. (Підкр. „Н. Ц. Ц.").

„Перший раз у Москві визнають, що на Україні, благословеннім родючім краю радянської держави, бракує саме того, чого там звичайно буває надмір. Страшний голод на Волзі двацять років тому, що винищив кілька мільйонів людности, викликав може більше фатальний збіг обставин, ніж свідома політика радянського уряду. Занепад шляхів, яких взагалі дуже бракувало у тих краях, що був головною безпосередньою причиною тодішньої катастрофи, можна було ще без особливого перекручування фактів зясувати наслідками громадянської війни, що лютувала там по більшовицькій революції. Але від того часу радянський уряд мав справді досить часу, щоби затерти всі сліди цих боїв. Колиж тепер у великій частині Радянського Союзу населенню бракує головних засобів поживи, себто, коли там лютує голод, бо інакше не можна зрозуміти урядових вислідів радянської контролі, то в цьому винна лише хибна земельна політика самих більшовицьких можновладців. Ми протягом місяців вказували на основі певних повідомлень на те, що на Україні стало зростає брак засобів поживи. Москва або поминала це мовчанкою, або навіть виразно заперечувала. На останнім партійнім конгресі про голод не насмілилися згадати і одним словом, хоч радянський уряд без сумніву знав уже тоді правду. Але може він дозволить принаймні тепер подавати правдиві відомости в надії, що добродійність капіталістичних „буржуазних" країв ще раз як двацять років тому врятує Радянщину від найгіршого".

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

Більшовики декламують про мир.

НЮ ЙОРК, 17. 4. ПАТ. Більшовицький амбасадор Трояновський виголосив у Сінсінаті в „Форін Політік Асосієйшен" промову про миролюбну закордонну політику СРСР. Зглядав, що теперішнє міжнародне положення куди більше загострене, як у 1914 р. Дух мілітаризму процвітає. Майбутня війна буде куди жахливіша, ніж остання світова війна. Згадуючи про розброєневі конференції, Трояновський підкреслив, що СРСР не вдоволиться голословними запевненнями про розброєння та пустими обіцянками без достаточних ґарантій.

Чи Ліґа Націй прийме більшовиків?

„Журналь де Женев" — один із найкраще поінформованих денників про Ліґу Націй і про справи Радянського Союзу помістив 14-го ц. м. передовицю на ці дві теми. Ліґа Націй задумується над тим, чи прийняти більшовиків до свого складу і на яких умовинах; більшовики торгуються.

Ліґа Націй довго дбала за забезпеку держав, що межують з СРСР; тепер ці держави не потребують опіки Ліґи, бо самі почали робити договори. Одночасно більшовики, користаючи з нової ситуації в Европі, пошукали собі нових приятелів. Повстало нове порозуміння італійсько-австро-мадярське. Гітлерівська Німеччина наганяє страх на сусідів. Румунія в особі Тітулеску виступає хресною кумою Радянського Союзу за Лізі. Та і Франція хотілаб відограти цю ролю. Чому? Як завсіди у політиці французькій на першому пляні виступає тут відношення до Німеччини. Франція хотілаб завернути Німеччину й Японію до Ліґи.

Але Гітлер не має охоти вступати наново до того прикрого товариства. Зате Сталін преться туди всією силою. Він шукає охорони перед Японією, яка покинула Ліґу. Одно з найважніших питань при рішенні, чи прийняти до Ліґи Радянський Союз звязане з можливістю війни. Коли сточеться війна Росії з Японією, европейські держави залишаться невтральні, якщо Японія не захоче займати ні Австралії ні Китаю. А проте ця невтральність не легка, коли Радянський Союз був би членом Ліґи.

Представники Рад. Союзу виразно зазначують, що вони не дозволять Лізі вмішуватись у внутрішні справи. Якби Ліґа пішла на це, тоді мусілаб забути про деякі пункти свого статуту, що говорить про людяні обставини праці для громадян. Не менше складна справа відношення совітського уряду до поодиноких союзних держав Радянського Союзу, які мали запевнену повну незалежність. Відомо, що всі ці договори одного дня стали клаптиками паперу. Ані Україна, ані Грузія, ані Азербейджан, ані Вірменія не мають не то незалежности, а навіть автономії.

Відношення до союзних держав більшовики вважають своєю внутрішньою справою, як усе, що роблять. Якби Ліґа погодилась на той принцип, то тимсамим мусілаб перемазати один з основних пунктів своєї діяльности.

„Журналь де Женев" питається, чи Ліґа Націй повстала на те, щоб служити еґоїстичним інтересам, чи боронити справедливости? Всі дані є за тим, що шкурні інтереси візьмуть верх і престіж Ліґи буде ще раз захитаний.

—o—

Умова про ненапад з Болгарією.

З Софії повідомляють, що премієр Мушанов погодився підписати крім балканського пакту ще умову про ненапад, яка міститиме постанови про вдержання і ревізію кордонів. Новий пакт зладить премієр Мушанов і мін. Тітулеску. Міністр Єфтич має теж за завдання намовити Туреччину підписати нову умову. Греція висловила вже свою згоду підписати умову.

Війна між Перу і Болівією.

НЮ ЙОРК, 17. 4. ПАТ. Кореспондент „Ню Йорк Таймс" повідомляє з Буенос Айрес, що на кордоні Перу і Болівії ведуться вже криваві бої. Вже є кілька тисяч вбитих і ранених. Бої йдуть за місцевість Ля Конхіста, віддалену 12 миль від операційної бази болівійських військ форту Баліvіян. Комунікат болівійських військ повідомляє, що війська Перу мають декілька тисяч убитих і ранених. Втрати болівійських військ невеличкі. В Ля Пас, столиці Болівії, відбуваються великі манифестації. Зате комунікат Перу повідомляє, що на фронті не було більших сутичок.

Інститут для досліду жидівської проблеми.

(УП) В Берліні заложено спеціяльний інститут для досліду жидівської проблеми. Праця в інституті вже почалася. В ній працює богато визначних молодих наукових сил. Першим завданням поставив собі інститут вияснити основно вплив жидів на політичне життя світа. Сьогодні буде інститут видавати у формі науково оброблених творів. Першою публікацією цього інституту є книжка доцента Феста ві школи політичних наук в Берліні. Досі жидівське питання науково ніде не розроблене, а коли про нього й писано багато, то переважно була це або жидівська інспірація, або писали жиди самі, розуміється у своїм дусі.

Франція і Польща.

Перед подорожю мін. Барту до Варшави

Львів, 17. квітня 1934.

Були часи, коли здавалося, що Франція і Польща це союзники на життя і смерть, це державні величини, яких навіть не можна окремо трактувати, так тісно вони звязані міжнародньою політичною системою, побудованою на спільноті інтересів. Сентимент, зачерпнений із романтики спільної давнини, що надхнула Міцкевича до „Пана Тадеуша" і Жеромського до „Попйолів", та пригадки на ще давніші тісні франко-польські взаємини часів Ягайлонів чи на таку цікаву постать як Марисенка — дружина Собіського, — та ціла історична декорація, хоч як вона важлива для оформлення взаємних симпатій народів, проте у повоєнних польсько-французьких відносинах не відіграла поважної ролі. Визначив ту ролю версайський договір, збудований на розвалі центральних держав і східно-европейському революційному хаосі на доконаних фактах, на єдиній ясній тезі: треба скувати Европу ланцюхом таких військово-політичних союзів, які булиб ґарантією військово-політичної геґемонії Франції. З тієї тези льоґічно виплtâr і характер франко-польського союзу: З одного боку Франція підтримувала Польщу, скрізь де могла, всіми своїми величезними впливами — і на Гор. Шлеську, в Галичині і в справі Виленщини і на терені Ліґи Націй, — з другого боку французька політика і французька прилюдна опінія завжди підкреслювала ріжницю, яка істнує поміж протектором та протеґованим. Сильна Польща потрібна була Франції, як „східний жандарм Европи" (так отверто охрестила міжнародню ролю відродженої Польщі французька преса), як вічна загроза Німеччині на її східних границях, — однак одночасно ніколи Франція не виходила поза межі, які визначила Польщі: як французькому експонентові. Була це вигідна для Польщі позиція, але й не дуже мила, а помалу й ставала — небезпечною. Вигідно було знати що напр. перестає для Польщі істнувати проблема національних „меншин", бо завдяки Франції зведено її фактично до внутрішньої справи Польщі, до якої нікому мішатися. Або що скрізь там, де треба шахувати Францію, Польща має запевнену підтримку всієї французької і мало-антантської дипльоматії, як ось напр. у справі місця в Раді Ліґи, у процесах перед Гаським Трибуналом, на всіх з'їздах і конґресах. Немилою ставала ситуація і матеріаль

но і морально, коли Франція казала собі за ту приязань дорого платити. Отже передовсім торговельний франко-польський договір був фактично дуже дорогим окупом, що полягав на засипуванні польського ринку препоганим псевдо-люксусовим дрантям, дорогими перфумами і винами, таким крамом, який нагадує лише передвоєнний балканський „Абзац“ австро-німецької продукції. Французький капітал грав (і ще нині грає) дуже непочесну ролю хижака, а такий процес, як за вбивство директора Жирардова, виволікав на широке прилюдне форум яскраву картину визиску. Немилою була атмосфера, витворена перебуванням французької військової місії у Варшаві, подвійно немилою французька оцінка битви над Вкрою і Вислою, тим прикріша, що у польсько-російській війні матеріяльна французька поміч була мінімальна, а проте звязано з нею нерозділько імя ген. Вейґана. І безумовно не може поляк відчувати це як велику честь для себе, що першим маршалом Польщі був — француз (Фош).

Але грізною почала ставати ситуація вже тоді, коли показалося, що Польща так довго може рахувати на поміч, приязнь і протекцію своєї старшої союзниці, як довго лише існує франко-німецький спір і як довго Франція — кажучи без обиняків — вважає за потрібне шантажувати Німеччину Польщею. Прийшли моменти, в яких показалося, що „вічність“ франко-польського союзу є дуже ілюзорична: першим таким моментом було Льокарно, в якому Франція, осягнувши ґарантію своїх східних границь від Англії, задовольнилася „рейнським пактом“ та великодушно зрезиґнувала... з ґарантії західних границь Польщі. Другим таким моментом було офіціяльне проголошення французькими соціял-радикалами (одна з провідних і найбільш впливових політ. партій, якої членами є Еріо, Далядіє, Шотан і і.) своїх симпатій для ідеї безпосереднього франко-німецького порозуміння, очевидно, на плятформі ревізіонізму. На буденній мові „ревізіонізм“ означав кошти, які за франко-німецьке порозуміння мала би заплатити — франко-польська приязнь...

Виправдувати перед польським громадянством ті прикрощі й небезпеки арґументами вигод і користей — це було головним, дуже важким і дуже прикрим завданням безумовно найталановитшого з усіх польських передтравневих міністрів закордонних справ — пок. Скшинського. Продовжував ту політику і Залеський, так мовити професійний дипльомат, неохочий до всяких нових тактичних метод і надто вигідний, щоби шукати нових шляхів закорд. політики. Але та ситуація змінилася. Прийшли акти, які почали вказувати на спроби Польщі унезалежнити себе від французького м-ства закорд. справ. Спершу подабали вони радше на бажання докучити своїй союзниці, без дальших поважніших наслідків. Так було з пактом неаґресії з СССР, з участю Румунії у тому пакті й із історією того пакту, врешті з історією виїзду франц. військової місії з Варшави. Але поза тими — ніби то лише колючками почали вирисовуватися обриси далеко поважніших речей: обриси нової політичної системи, твореної не лише без Франції, але і проти дотеперішньої франко-версайської системи.

Пакт польсько-німецький був лискавкою, після якої по нинішній день іде грохіт по всьому міжнародньому небозводі. Замісць Франції-Польщі-Малої Антанти по одному боці та Німеччини, Совітів і — частинно — Італії з Угорщиною та Болгарією по другому, — зарисовуються нові два бльоки: Франція, Совіти і Мала Антанта з одної сторони, та Німеччина, Польща, Італія зі своїми протеґованими, далека Японія і „прихильно невтральна“ Англія з другої сторони. Ці обриси нових констеляцій так виразні, що появились у західній пресі пророцтва, що швидко Польща отверто стане у лавах спільного ревізіоністичного фронту; доказом на це має бути остання стадія польсько-чеських відносин...

Той розвиток подій заскочив Францію з ролі геґемона Европи остаточно здеградував її переворот у Німеччині. Але нині грозить їй роля ізольованої країни, зданої на ласку союзу — з Совітами! Свідомість цієї ситуації мусіла вже далеко дійти у французькому політичному світі, коли міністер Барту їде спершу до Варшави з „куртуазійною“ візитою, а відтіль до Праги, — латати діри в одязі версальської системи. Але цей одяг злинялий і златаний, належить вже до вчорашнього дня і важко його златати: бо розлазиться під пальцями і до ніякої направи вже не годиться.

Підготова до революції в Арґентині.

БУЕНОС АЙРЕС, 17. 4. ПАТ. Поліція відкрила у двох домах підміської дільниці понад 1.000 бомб і ручних ґранатів. Слідство виявило, що так підготовляли революцію; поліція арештувала кільканацять осіб.

—о—

Совітські приготування на Далекому Сході.

(Кореспонденція з Льондону.)

Саме під цю пору ведеться завзяте дипльоматичне змагання між Совітами і Японією. Від висліду цього змагання у великій мірі залежатиме й доля Зеленого Клина. Японія старається наладнати кращі відносини зі Злученими Державами, щоб одержати свободу ділання на азійському континенті та рівночасно старається також впевнити Велику Британію, що коли їй лишиться вільну руку в Манджурії, Монґолії та в евентуальному конфлікті зі Совітами, тоді Японія не буде шукати експанзії в ту сторону, де поширені інтереси Британії. Совіти зі своєї сторони стараються втягнути Велику Британію в сітку своїх „пактів неаґресії“, а крім того створити ще й у Союзі Народів групу держав, які зобовязались би збройно виступати проти „держави аґресора“. У Льондоні поважна преса перестерігає уряд, щоби не дався втягнути в такі пакти, бо вже й ті, які досі попідписувано, обмежують свободу Великої Британії та не дають їй нічогісінького в заміну.

Дипльоматичні змагання це одна річ, а послідовні воєнні приготування, це друга справа. У льондонській пресі („Таймс“ і інші) появилися останніми часами незвичайно цікаві описи совітських воєнних приготувань на Далекому Сході.

З великим поспіхом, — подає англійська преса, докінчується будову подвійної залізничої лінії з центральної Росії до манджурської границі. Радянські джерела подають, що транс-сибірська лінія вже направлена і на цілому її просторі поставлено подвійні рейки. Одна лінія лишилась тільки на мостах і в деяких тунелях.

Совіти за всяку ціну стараються виконати два завдання: 1) створити скоре і певне получення з Далеким Сходом і 2) поставити велику, справну і самовистарчальну армію для оборони Далекого Сходу, а може навіть і для нападу, коли трапиться відповідний до цього момент.

Виконання залізничої програми поступає принайменше на папері „згідно з пляном“. Подвійна лінія, кажуть, вже існує від міста Самари аж по Читу, на схід від Байкальського Озера. Стару лінію зміцнено, щоби могла вдержати важкі паровики типу „Дзержинського“. Ще цього року має бути закінчена „автоматизація“ лінії між Омськом і Ново-Сибірськом, щоби забезпечити скорий хід поїздів. Кладеться подвійні рейки на просторі 2.800 км. транс-байкальсько-амурсько-усурійської лінії, понад кордони Манджурії. Працю виконує ославлена ОҐПУ політичними й іншими вязнями. Великий відсоток цих вязнів дають українці. В останніх часах перевезено на Сибір також і тих вязнів, що в минулому році працювали над будовою каналу між Білим Морем і Балтиком. Англійські джерела подають, що число цих вязнів-робітників перевищає сто тисяч. Провід над всіми залізничими роботами має „Сибірський і Далеко-Східний Департамент“, окремо для тої цілі створения. Його осідок в Ір-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 19. КВІТНЯ 1934.
(З конкурсу „Діла“ під гаслом „Кожний може стати письменником.“)

МИХАЙЛО АЛЕКСАНДРОВИЧ. 3)

КАМЕРА № 10.

(Докінчення.)

Настала віч, студена і зимна, а у наших душах було теж холодно. Ми тремтіли від зворушення, вкінці мертвецька тиша запанувала в тюрмі. Всі готовились на прихід смерти. За хвилину жиди почали молитись, а молились так серденчно, що заохотили всіх інших до молитви. Православні збились у купку навколішках, навіть бандити хрестились. Після молитви всі почали прощатись. Кров застигала в жилах, серце переставало битись. Потім огорнула всіх резиґнація і безмежна апатія; як правдиві трупи виглядали тюремники. Тільки у деяких виривалися слова: „щоб тільки скорше кінець“.

Коло півночі почули ми кроки. Відчинилися двері і до камери ввійшло кількох чекістів, окружених салдатами. Всі зірвались на ноги, бо відчули, що аж тепер кінець. На приказ коменданта експедиції спровадив мене на моє велике здивування один жовнір з камери до канцелярії тюрми. Тут почув я від коменданта слова: „Ви свабодни“. Однак я не зрозумів, цього і спитав удруге: „Що хочете від мене і що зі мною робите. Розлючений комендант крикнув удруге: „Товаріщ свабодний“.

І розписався я, зобовязуючись не покидати Камінця Подільського і зголошуватись щодня до Чека. Так вирятувався я від нещастя, в яке попали мої товариші недолі. Звільнила мене від смерти моя приятелька Н. Щасливий збіг обставин сприяв мені, бо слідчим суддею у моїй справі був її одноіменник. Вона познайомившись з суддею представилась як його кузинка. Після кількох днів знайомства цієї приятельки суддя почав домагатись від неї любощів і вона згодилася на його залицяння, одначе під умовиною, що випустить мене на волю. Вкінці і на це дав свою згоду „товаріщ“ суддя, але поставив приятельці дуже тяжкі умовини, а саме подати 3-ох партійних комуністів, які поручилиб за мене. І ці важкі умовини виконала геройська приятелька і тому звільнили мене в останній хвилині перед екзекуцією. Отак вийшов я на волю і викупився від смерти коштом чести своєї приятельки.

А що сталось з товаришами недолі? Коли випустили мене з тюрми около півночі сильний відділ „товаришів“ випровадив усіх з камери ч. 10. до підваля Чека. Відтак спровадив їх до камери смерти. Нещасні зрозуміли, що їх чекає і тому постановили боронитись, а радше дорого продати своє життя. Розбили піч і узброївшись у каміння і цеглу очікували товаришів. А ті нічого не предчуваючи, у малім числі прийшли виконати екзекуції. У моменті, коли відчинились двері, посипалися на чекістів каміння: несподівано, але сильно напали на них арештанти, а вислід боротьби був такий, що двох комуністів на місці впало, кількох тяжко ранено. Цю метушню використало пятьох арештантів, між ними двох бандитів, узявши кріси від ранених солдатів, почали прокладати собі дорогу з Чека. І знову впало кількох товаришів, однак поготівля розпочало погоню за втікаючими і двох з них у дорозі застрілила а трьох таки втікло. З тими арештантами, що залишились, жорстоко розправились чекісти. З машинових крісів позабивали, потім бомбами порозривали нещасних так, що з них лишилася тільки маса людського тіла.

На другий день оповістили в офіціяльних „Вістях“: „Ревтрибунал подає до загального відома, що Н. Н. за контрреволюцію і спекуляцію засудили на на найвищу кару, а Михайла Александровича освободили.

Як довідався я пізніше від достовірних осіб, то нещасні, яких у числі десять розстріляли в день Йордану, то вони впали жертвою провокації. А сталось воно так: Один чекіст мешкав в одного заможнішого купця в Камінці Подільському. Заприязнившись з ним, а особливо з його доньками, довірочно просив його, щоби цей купив, чи постарався купити кільканадцять золотих пятирублівок, бо як твердив, потребував це на кошти подорожі до Румунії. На це в виміну дав цей чекіст банкноти, очевидно записавши собі попередньо їх числа. Купець довіряючи чекістові постарався при помочі знайомих закупити кільканадцять штук золотих пятирублівок. Одначе агенти Чека слідили хто і від кого купував ці рублі. Вкінці приарештували всіх посередників і самого купця та його доньку. Між тими спекулянтами була одна жінка, яка продала для хліба для голодних своїх дітей одну „пятьорку“. І за ті пятьорки та ще за спекуляцію чужою і золотою валютою згинуло так трагічно аж десять осіб.

…Головою його є Кішкін, заступник комісара комунікацій СРСР. Вся залізнича організація стоїть під військовою дисципліною ОГПУ.

Рівночасно з залізничим пляном поступає також горячкове підготування далеко-східньої червоної армії. Принцип, на якому ціле підготування побудоване є той, щоб армію зробити „самовистарчальною". У тій ціли вироблено в 1932 році окремий „кольонізаційний закон", назначено „поселенчий комітет", на якого чолі став бувший командант московської військової округи А. Муралов. Першим його кроком було створення „упривілейованої прикордонної зони". В тому прикордонному пасі дозволено жити тільки самим „благонадьожним" мешканцям. Інших, яких можна підозрівати в ріжних ухилах, чи це національних, чи господарських, відіслано у глибину краю, або по більшій часті, в концентраційні та робітничі табори. Для тих „певних" поселенців, які лишилися в прикордонній полосі, дала совітська влада далекойдучі полекші, в дійсності для них знесено на цілий ряд літ всю колгоспну систему. Поселенців звільнено від обтяжливих податків та реквізицій, дозволено до певної міри вільну торговлю. Робітники, урядовці й армія в тій зоні одержують далеко більшу платню, ніж у інших провінціях Совітів. Цю мілітарну, строго контрольовану зону населюється вибраними емігрантами з Европи. В околицях Байкальського Озера засновано богато нових фабрик, які мають постачати всякий крам для нового населення і для армії. Над річкою Бурею розбудовано нові копальні вугілля. За кілька літ — коли не зайдуть які непередбачені події, — радянська влада сподівається поставити далекосхідню армію на самовистарчальну базу. В Сибірі не переводжено реквізиція збіжа та інших засобів поживи. Тому цього року там нема голоду.

Совітська армія концентрується в головній мірі біля Байкальського Озера. Протягом останнього року її число подвоїлося. Як подають англійські інформатори, складається вона з сімох дивізій піхоти. Дальші три дивізії розташовані по Зеленому Клині між Владивостоком і Хабаровськом. Ці останні дивізії находяться в боєвім приготуванні, готові кожної хвилі виступити до бою. Кожна дивізія складається з десяти тисяч крісів, себто з трьох полків піхоти й одного осібного куріня. Дивізія розпоряджає десятьма батеріями артилерії, з яких половина гавбиці. Ціла далеко-східня армія складається приблизно з 150,000 людей, у тому 10.000 кінноти, 50 тяжких і 500 полевих гармат, біля 500 міньометів, 300—400 легких танків та 4.000 до 5.000 машинових крісів. Воздушна фльота складається з 300 до 400 машин. Над самою манджурською границею розташована одна дивізія найкращого більшовицького війська, відділи ОГПУ. В Монголії, яка стоїть під совітським протекторатом, мають більшовики до розпорядимости дещо більше ніж одну дивізію, головно кінноточників. До того всього треба додати нові летунські бази, нові хемічні фабрики, які мають служити запотребуванню цеї самовистарчальної армії.

Як видно з відомостей, що їх подають англійці, Совіти зовсім не так мирно настроєні, як це Літвінов представляє в Европі. Треба памятати, що новостворена далеко-східня армія нічим не скорочує загального числа офіціяльної воєнної сили Совітів в Европі. Вона творить зовсім окрему одиницю. Недавно тому виголосив Ворошилов у Москві промову, в якій говорив про готовість радянської армії до війни. Він сказав також, що вона краще змеханізована, ніж всі інші европейські армії, навіть англійська.

Чи совітська армія, хоч може технічно добре вивінована, має також відповідного „духа", це інша річ. Дехто сумнівається в цьому. Говорять, що останніми роками помітний у більшовицькій армії дуже небезпечний антагонізм між вояками і старшинським корпусом. „Армія не творить цілости", як каже автор цікавої статті в місячнику „Обсервер" (Шангай, березень 1934). Між вояками та старшинами нема того цементу, який робить армію могутньою силою. Самі більшовики відібрали довіря мужви до старшин, коли допустили до армії політиканство, ставляючи між вояків і старшин — довіреного партійця.

Командний склад совітської армії далеко відстає від командних складів інших армій. На думку автора статті в „Обсервер"-і, виїмком є ґенерал Ґален-Бліхер, командант далеко-східньої армії. „Фактом є, — каже автор, — що він є найздібнішим командантом совітської армії сьогодні і тому необхідний на далеко-східньому фронті, там, де, як загально сподіються, почнуться збирати перші воєнні хмари".

Не забуваймо, що змагання на Далекому Сході торкаються посередньо, а може й безпосередньо, також і українців!

В. Ю. Кисілевський.

За ясне означення предмету спору.

ПІДЛОЖЕ СПОРУ ЗА ОСНОВИ ЖІНОЧОГО РУХУ.

Полеміка на сторінках „Діла" у „жіночих справах" це вже мабуть проба терпеливости для шановних читачів „Діла". Колиж проте важуюся на ризиковний крок продовжувати її, то роблю це з двох причин: 1) багато зі справ порушених досі в полемічних статтях, насвітлила п. пос. М. Рудницька однобічно. 2) Також у тих статтях подала п. Рудницька невірно суть розходжень поміж Союзом Українок, чи пак поміж головою Сюзу Українок і католицькими громадськими колами.

Таке доповнення дасть читачам „Діла" нагоду пізнати другу сторінку медалі, заховану під цілою стиртою закидів якоїсь метушливої дрібничковости. Адже закиди, що „пішли в рух сплетні й інтриги, посипалися каміння під ноги жінок" („Діло" ч. 88), що все, що було за кулісами хай залишиться в архівах „як сумна сторінка історії нашої новочасної руїни" (там-же), закид „релігійної нетерпимости", „нікчемної клевети", „фальшивих тверджень" і т. п. („Діло" ч. 85) — все це написане, чи сказане прилюдно, безпосередньо чи посередньо під адресою одиниць чи католицьких громадських кругів, чейже надто поважне, щоби залишилося без відповіді. Або все те було сказане легкодушно. І тоді це буде справді сумна сторінка нашої новочасної руїни, яка, на жаль, не залишиться вже в архівах.

Отже поперше стверджую, що тенденція і висновки цілої полемічної статті п. М. Р. в „Ділі" ч. 89 п. н. „Загально національні чи конфесійні установи" побудовані на неправильно переповідженій тезі „Мети", з якою п. М. Р. полемізує. Відносну тезу сформульовано в дійсности так: „Чи товариство Союз Українок у такому складі, в якому він сьогодні є (98 проц. католичок) може і повинно далі розбудовувати ліберальний фемінізм а не католицький?" Цю тезу мотивовано теоретично: „що є суттєва ріжниця в тому, чи напр. реферати на Жіночому Конгресі будуть побудовані на засадах католицької моралі, чи навпаки, вони проповідуватимуть незгідні з тією моралю засади ліберального подружжя, вільної любови, родинного життя". Цю тезу ілюстровано теж одним фактом з практики Союзу Українок з того часу, коли велася протестаційна акція проти нового польського подружого закону, заініціювана УКС. Цим фактом було недопущення резолюційною Комісією С. У. у грудні 1931 р. резолюції з протестом проти цього закону. Далі, стаття пропонує жінкам католичкам „докладно розважити дві справи: чи вони (жінки-католички) мають бути далі несвідомою опорою для ліберального фемінізму, як були досі, а коли ні, то як, змагаючи до проведення в український феміністичний рух підстав католицького світогляду, мають це зробити, не ослаблюючи в нічому організаційних і національно-громадських досягнень українських жіночих організацій". Врешті була згадка про динамічні тенденції новітнього католицизму, який хоче засади, наказані католицькою Церквою проводити в життя „одиничне, громадське й політичне". Цю динаміку українського католицького руху стаття насвітлює словами: „українці-католики повинні бути свідомі того, що вони сьогодні змагаються не лише за віднову релігійного життя, але й за те, щоби шляхом моральної переміни української одиниці поставити на трівких основах українське національне визвольництво". (Всі цитати з 10 ч. „Мети").

СПРАВА „КЛЕРИКАЛІЗМУ" І ЙОГО НАСТУПУ НА УКРАЇНСЬКІ УСТАНОВИ.

Хто хоч трохи є зорієнтований у справах новітнього громадського католицизму, цей знає, що саме той католицизм дуже різко боронився проти тенденцій „клерикалізму" у себе (під тим словом розумію узалежнення політичного і взагалі громадського життя від церковної єрархії як чинника політичної сили), чи проти того, щоби стати засобом для „окатоличування" чи „конфесіоналізації" або „політизації" громадського життя. Себто цей католицизм борониться перед тими всіми примарами, які непокоять наше громадське життя все в хвилинах більшого активізму українського католицького руху (пригадаємо на неспокій, який счинився при повстанні УКС, гамір перед Святом УМХ і т. п.). Ті примари занепокоїли і п. М. Рудницьку, хоч їх у цитованій статті „Мети" не було. Чейже не можна з факту, що український католицизм хоче мати на терені Союзу Українок ясну відповідь на запит про пляни здійснювання Союзом „феміністичної ідеї", робити тих висновків, що їх поробила п. М. Р. А саме, що цей католицизм має намір згодом посягнути на всі українські установи, „сконфесіоналізувати" їх і внести розвал у громадське життя. Признаємо — за п. М. Р. — що це був би абсурд і примітивізм. Але, справді, цей абсурд є лише висновком з перекрученої тези і неоправданих побоювань, висновком, який п. М. Р. наломлюючи дійсність, сама зробила. Претенсію, чому тієї самої вимоги, що її ставить український католицизм до Союзу Українок, він не ставить до інших громадських установ, пояснюємо просто: якщо напр. Рідна Школа захотіла би оперти ідею виховання або Просвіта ідею народньої освіти на засадах незгідних з ідеєю Христа, то це безперечно викликалоб реакцію з боку католицьких кругів. Зрештою ні одна з ідей, які лягли в основу українських громадських організацій, отже ані виховна, ані освітня, ані кооперативна не має такої глибокої і ніжної проблематики, як саме феміністична. Намагання новочасної жінки вложити скарби своєї душі у змеханізовану гіпермодерну культуру, щоби її перетворити, йде саме перш усього шляхами відвічних етичних і релігійних конфліктів. Тому, чиж дивно, що українська католицька жінка-феміністка, а з нею активний український католицький світ, реклямує право горожанства для ідеї Христа на Конгресі українського жіноцтва? Як можна такі важливі справи, що потрясають основами сучасних національно- і соціяльно-політичних рухів, звести — як це робить п. М. Р. — до загумінкових питань конфесії, релігійної нетерпимости, злосливої інтриги? Справді нетерпима постава проводу Союзу Українок і невміння потрактувати відважно жіночу проблему в істотній для неї площині, звели спір на манівці, про який прикро думати, не то писати.

ЧИ СПРАВДІ ЗАГРОЖУЄ РЕЛІҐІЙНА БОРОТЬБА?

Пані М. Р. боїться релігійної війни між католиками і православними на терені Союзу Українок. Побоювання неоправдане. Підкреслюємо з натиском, що ніхто не хотів накинути православним жінкам на Конгресі чи поза ним щось такого, що ображувало би православний світогляд. Також ніхто не хоче нагнути їхнього погляду на жінку до католицького. Саме навпаки, і без того православний і католицький погляд на жінку більше зі собою згоджуються, ніж напр. з ліберальним. Адже практика УНДО, де співпрацюють католики з православними, статут Українського Католицького Союзу, який допускає можливість членства православних в УКС, це пророчисті докази, що „релігійна війна" це теж лише примара або — полемічний засіб.

ЧИ УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦИЗМ Є ПРОТИ СОЮЗУ УКРАЇНОК І ЖІНОЧОГО КОНҐРЕСУ?

Стверджую, що полеміка і статті на сторінках „Мети", акція зорганізованого католицького жіноцтва, врешті акція Ґенерального Інституту К. А. не були вимірені ані проти Союзу Українок ані проти Жіночого Конґресу. Все те, що відноситься до національної ідеї, громадянської діяльности Союзу Українок і його громадського вироблення, врешті до громадянської еволюції української жінки, було і є поза межами сумнівів і дискусій в колах українського католицизму. Навпаки, все те є тут предметом признання. А в тім весь „шум" і т. п., який піднявся довкола Союзу Українок і Жіночого Конгресу спричинив ніхто інший, як лише п. М. Рудницька своїм відомим виступом на зборах Філії Союзу Українок у Львові. Не можу заперечити, що були після цього поминки і з боку католицького. Деякі з них вияснено навіть прилюдно. Але всеж „шум" цей підсилювала далі п. М. Р. хочби тим, що, мимо

настирливих пресових і прилюдних запитів, спрямованих до неї, католицький світ таки досі не знає, що вона розуміє під „фемінїстичною ідеєю“, якій одиноко — поруч національної — признала право горожанства в Союзі Українок. Чи не краще булоб цю справу спокійно вияснити? Адже з тих двох ідей — національної і фемінїстичної, перша ніколи і в нікого з католиків не викликувала і не вихликує ані спротиву ані непорозуміння. Та проте лише про першу говорять усі майже полемічні статті п. М. Р. Однак після цього „шуму“, після помилок і розбудження пристрастей, думаю, не вистало вже було проголосити, що „наш фемінізм — це наша непохитна віра, — що в творенні національної культури та змаганнях нації за її істнування, волю і силу — українська жінка має сповнити велику ролю“. Цеж для кожного очевидний і загально признаний комунал.

Для прикладу хочби справа рефератів, яких допущення на Жіночий Конґрес домагалися католицькі жіночі організації. Прохання цих організацій остало два місяці без відповіді. Щотільки на сходинах 25. березня ц. р. з приводу Жіночого Конґресу п. М. Р., як голова Союзу Українок, заявила офіційно, що реферат „Релігія і жінка“ допущено на Конґрес, але „відповідальність за наслідки впаде на ті товариства, що домагаються цього“ (звідомлення поміщене „Новою Зорею“ у 26 числі). Чому? Бо „може виникнути дразлива дискусія (справа целібату, священства, унійна акція на Волині, справа православія на Лемківщині і т. п.)“ (тамже). Невжеж можна брати ці мотиви поважно? Невжеж це справжня „небезпека“? Адже цей реферат не звучить „Жінка і католицька релігія“. Чому пані голова мовчить про справжні небезпеки, як дискусію про розводи, свідоме материнство і т. д.? Бо саме те розєднює, ставить непоборимі перешкоди, не допускає спільної мови між приклонниками „ліберального“ і „християнського“ погляду на жінку. Те саме можна сказати і про другий реферат: „Народнє здоровля і евґеніка“. Його не допущено на Конґрес. Чому? Не знаємо. Треба здогадуватися, що теж з тих причин, щоби дискусія після реферату не зійшла на... основні питання жіночого руху.

З ВІДКРИТИМ ШЕЛОМОМ.

Думаю, що навіть найскрайніший ліберальний фемінізм, хочби й більшовицький, має свою рацію істнування, коли вже істнує. Але з цього не виходить, щоби він не був шкідливий і щоби його не треба поборювати. Та не в цьому річ. Це вже справа полеміки і громадських змагань ріжних груп, які мають амбіцію провести свої погляди в громадське життя. Тому нехай і український ліберальний фемінізм змагається за свою ідею. Але суть у тому, що цей фемінізм заслонився національним серпанком і проголосив усе, що за ним заховане, недоторканим табу. Колиж підозріння з боку католиків неоправдані і ліберального фемінізму на терені Союзу Українок нема, то чому цього не сказати отверто? Чому голова С.У. окреслила докладно лише громадську і національну сторінку діяльности С. У.? Чому — поза одною фразою — не пояснила досі тих завдань С. У., які викликали сумніви, та які можуть бути виконані лише жінкою як жінкою, а не жінкою як громадянкою? Бо, або тоді з таким вясненням частина жіночих організацій і українського громадянства не погодиласяб і тоді булаб чесна й отверта боротьба: кожному булоб ясно, за що йде змагання. Або з тими тезами погодилисяб усі, тоді не булоб „каміння“ під ногами орґанізаторок Жіночого Конґресу. Або, врешті, можнаб договоритися, що справи, про які досі стидливо мовчиться, не можуть бути прилюдно дискутовані на Жіночому Конґресі, бо для них немає ще в українському громадянстві достаточного розуміння Тоді їх слід би взагалі з Конґресу виелімінувати, щоб його не розбивати, чи не ослаблювати. Інша річ, чи це булоб можливе. Вибрано тактику найгіршу: мовчанки і викликування підозріння, що проведеться щось на Конґресі „критим штихом“.

Дискусія в пресі, політичні та громадянські змагання, це лише інший тип горожанської війни. І тут безперечно правильна думка Кропоткіна, що, коли має вже бути горожанська війна, то нехай вона ведеться за точно окреслені а не за туманні гасла. Тоді ця війна, хайби і як жорстока, будує, але не руйнує.

Врешті закид „вуличної“ лайки і „більшовицького жарґону“, зроблений „Меті“ оперла п. М. Р. на двох словах: „рукопашна схватка“ („Діло“ ч. 94). Тимчасом ціла цитата є така: „Полеміка і т. д. це покажчик, що в нас у жіночому питанні наступив час змагань поміж лібералістичним і новим жіночим рухом, опертим на католицькому чи християнському світогляді. Та, на жаль, ця перша, скажім, перестрілка грозить уже, що змагання можуть дійти на якусь карикатурну, хаотичну, рукопашну схватку. До цього свідомо стремить, як це вказує лист, оголошений у „Ділі“, п. пос. Рудницька, а несвідомо можуть допустити жінки-католички і жіночі католицькі організації, якщо своєї акції відповідно не поставлять“. Признаю, що стиль тут — і далі — гострий. Але його крепкі вирази чейже уступають фразі, яку вживає п. М. Р., он хочби „нікчемна клевета“. Вирвала теж п. М. Р. цитату з „Мети“, що „гітлерівський погляд на жінку покривається майже уповні з католицьким, а не з ліберальним“. Ця фраза вивела п. Рудницьку з рівноваги. Справді без звязку з інтенціями, які пробиваються в тій і інших статтях „Мети“ може й вийшлоб те, чого хоче п. М. Р. Однак у вязку з ними ці слова є лише доказом для виведення думки, що боротьбу на терені фемінізму можна звести до боротьби за два типи жіночого руху: за тип католицький і тип ліберальний. До першого — на думку статтей „Мети“ — наближується навіть погляд евангелицької і православної церкви, гітлеризму і фашизму. Другий має свій найбільш яскравий прообраз у більшовицькому фемінізмі. У цій самій статті було сказане, що коли кристалізація поглядів на терені українського жіночого руху не має зійти на манівці, то слід поставити ясно вимоги католицького фемінізму, піддати докладній критиці все те, що відоме про офіційний фемінізм Союзу Українок, але зберегти при тому начальну засаду, що добро нації не сміє потерпіти, і що не слід проблеми затемнювати особистими справами. Трудно розчовпати, чому таке становище має бути „визовом“, киненим українському жіноцтву з католицької сторони, як це хоче п. М. Р.

* * *

Ці рядки осягнуть свою ціль, якщо шановний читач дійде до висновку, що „шум“, який счинився біля Жіночого Конгресу, має куди глибші та складніші причини, ніж інтриги, сплетні й особисті непорозуміння. Та що в дійсності, у словесній полеміці, не доторкнено суті проблеми. Питання „жіночого руху“ жде ще свого ідеольогічного оформлення, після якого не є виключеним зріжничкування жіночих організацій. Коли воно відповідатиме реальним потребам і ясно окресленим світоглядам українських жінок, то воно буде навіть здорове. Та очевидно це не може наступити нагло, за всяку ціну. Не може наступити тимбільше після дотеперішньої полемічної „підготовки“, „шуму“ і справжніх помилок. Сьогодні начальною засадою є конечність скликання і гідного та поважного переведення Жіночого Конгресу. Він мусить бути виявом не лише громадських досягнень українського жіноцтва, але також і виявом національної сили українства взагалі. На диференціяцію поглядів про всі завдання жіночого руху, як виявила дотеперішня полеміка, ще не час. Можливо, що на те буде час після Конґресу. Сьогодні треба вирівнювати ґрунт під цю диференціяцію. Бо він і нерівний і закиданий непотрібно хабазям. Ось тому змагання не принесли користи ні одній ні другій стороні. Радіє хтось — третій і... використовує зроблені помилки.

В. Кузьмович.

З українського життя в Чехословаччині.

З Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ У ПРАЗІ.

Т-во Українських Письменників і Журналістів на загальних річних зборах 4. IV. перевибрало Управу в складі: Б. Гомзин — голова, Л. Білецький, Г. Омельченко, М. Омельченкова, А. Животко — члени. Рев. Комісія: С. Черкасенко, С. Шелухин, Н. Григоріїв. Ухвалили плян праці на майбутнє, між іншим: 1) провести анкету серед українських письм. і журн., яка зясувалаб умовини життя і праці українських робітників пера; 2) приняти пропозицію видавництва „Чесько-Українська Книга“ щодо влаштування 1. I. 1935 р. вистави україніки в чеській мові та богеміки в українській мові, основою якої послужить збірка п. М. Павлічука.

ЗІЗД ЦЕСУС-а.

В днях 27—28. III. ц. р. відбувся у Празі X. звичайний Зїзд Центрального Союзу Українського Студентства. На Зїзді були заступлені 32 студ. організацій зі зах.-українських земель, Буковини, европ. та заокеанської еміґрації. По ухваленні абсолюторії Управі вибрано нову у складі: Я. Барановський — президент, I. заст. презид. — голова студ. репрезентації СУСОП-у, II. заст. презид. — В. Колодій, Р. Мирович — секретар. Відділ міжн. звязків: Я. Барановський — голова, Я. Дмитрюк, О. Голубінка — члени. Економ. референт О. Чучкевич. Культ.-сусп. реф. — культ.-сусп. реф. СУСОП-у. Ревіз. Комісія: д-р Д. Равич — голова, Я. Бойдуник, В. Янів — члени. Зїзд приняв низку резолюцій культурно-суспільних, економічних.

З СОЮЗУ Б. УКРАЇНСЬКИХ СТАРШИН.

В Подєбрадах відбувся 1. IV. ц. р. зїзд того Союзу. Звертала на себе увагу діяльність управи у справах допомоги в вишукуванні праці безробітним членам Союзу. Більшість членів Союзу матеріяльно забезпечена добре. Управа дбала про гідну репрезентацію Союзу назовні. Працюючи в межах статуту і стоючи на засадах збереження традицій минулої визвольної боротьби, Союз вважає необхідним удержувати й надалі звязки зі співзвучними йому українськими організаціями. Союз одобрив працю б. старшин у „Соколі“ і вважає потрібним підтримати діяльність усіх українських сокільських організацій. Ухвалено підтримати працю Музею Визвольної Боротьби, акцію будови Українського Дому у Празі та діяльність УТГІ при Українській Господ. Академії в Подєбрадах.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ.

В лютім ц. р. заснувалося у Празі видавництво „Український Пласт“. Між членами В-ва є вже вкладчики з Праги, Закарпаття, Буковини, Швайцарії, Франції, Америки: пластуни і прихильники Українського Пласту. Членська вкладка — чк. 50. Членами можуть бути окремі особи й товариства. Голова В-ва пл. Н. Козицька. — Вийшов перший пластовий підручник того В-ва. **„Пластовий Впоряд“**, наклад якого вже майже розібраний.

У багатьох пластових працьовників є чимало доброго готового матеріялу. Видавництво дбатиме про видання такого матеріялу, рахуючи на ширшу матеріяльну і моральну підтримку всіх, кому пластова справа дорога. Адреса В-ва: **N. Kozycká, Praha-Vinohrady, Soběslavská 30.**

Орган СУПЕ „Вісти Союзу Українських Пластунів Емігрантів, що виходив до цього часу циклъогр., тепер появився друком під назвою **„Пластові Вісті“**, що виходитимуть щомісячно крім липня й серпня. Адреса редакції: **Praha XVII., Košířska Václavka 306.** Передплата на рік 10 чк.

Українські пластуни Закарпаття відновили видання свого часопису **„Пластун“**, що виходить у Севлюші (вул. Розсипала ч. 34). Річна передплата 5 чк.

Летять до стратосфери.

НЮ ЙОРК, 17. 4. ПАТ. Асошіейтед Прес повідомляє, що проф. Пікар зі своїм братом інжиніром задумують летіти до стратосфери в літі ц. р. з Детройту. Учені полетять спеціяльним бальоном командора Сетля, на якому він перед кількома місяцями здобув рекорд висоти.

—o—

Жиди вертаються до Еспанії

МАДРИД, 11. 4. (Аґорієнт). З усіх жидів найсимпатичніші ті, що говорять еспанською мовою. Їх звуть „сефардисти“. Тепер вони живуть на Балканах. Їхня орґанізація, якої осідок находиться в Солуні, просить еспанський уряд про дозвіл повороту до Еспанії, звідкіля вони славним указом королевої Ізабелі були прогнані. Вони ще сьогодні, після стількох віків, говорять кастилійським діялектом. Число цих вигнанців доходить до 150 тисяч. З них 70 тисяч хоче вернутися до Еспанії. Що відповів уряд Еспанії на це прохання жидів, ще не відомо.

Диктатура трьох в Австрії.

ВІДЕНЬ, 17. 4. ПАТ. Внаслідок обєднання [illegible] груп дійде до реконструкції кабінету канцлера Дольфуса. До нового кабінету ввійде провідник Гаймвери кн. Штаремберґ. Покищо не устійнено, чи кн. Штаремберґ буде міністром чи віцеканцлером. Дотепер у кабінеті Дольфуса був мужем довір'я Гаймвери віцеканцлер Фей. В політичних кругах кружляють поголоски про непорозуміння між кн. Штаремберґом і віцеканцлером Феєм. Всеж таки сподіваються, що Дольфус поладнає непорозуміння. Реконструкція кабінету наступить щойно після реформи конституції. Кн. Штаремберґ виїде у суботу до Італії, де зустрінеться з Муссоліні.

Антикомінтерн.

(УП) Союз протикомуністичних організацій Німеччини перемінив на днях свою назву на „Антикомінтерн". Його знаком є блискавка, що пробиває пятираменну більшовицьку звізду. Завдання Антикомінтерну є поборювати Комінтерн в Москві та його роботу в цілому світі. Як відомо, Комінтерн є московсько-жидівською організацією в Москві зі секціями по цілому світі. Совітський уряд вважає Комінтерн приватною організацією. Боротьба проти Комінтерну не є боротьбою проти панучої в Московщині системи комунізму, цебто боротьбою проти Москви. Зате союз протикомуністичних організацій веде працю проти комунізму як панучої системи, себто проти Москви. Така зміна назви вказує на покращання відносин між комуністичною Москвою і Німеччиною.

—o—

Поїздки міністрів.

ПАРИЖ, 17. 4. ПАТ. Аґенція Аваса повідомляє, що мін. Барту виїде з Парижа в цю суботу і приїде до Варшави в неділю в 6. год. вечором. У Варшаві залишиться в понеділок, а у вівторок в год. 6. вечором відїде до Кракова, відтіля в середу поїде вже до Праги.

ПАРИЖ, 17. 4. ПАТ. До Парижа приїхав мін. Тітулеску з дружиною. На залізничому двірці витали міністра шеф кабінету міністерства закордонних справ і посли Румунії, Чехословаччини та Югославії.

—o—

Мін. Єфтич у Туреччині.

З Білгороду повідомляють, що Єфтич, міністр закордонних справ Югославії, приїхав до Анкари. Білгородська „Політіка" виразно підкреслює, що стріча мін. Єфтича з Руждi-Беєм зміцнить не лише добрі взаємини між Югославією та Туреччиною, але й закріпить ситуацію на Балкані. Політика Югославії і Туреччини змагає до збереження мира. Крім того мін. Єфтич і Руждi-Бей матимуть нагоду обговорити ще й ті проблеми, яких ніколи не спускають з ока, а саме вдержання ладу і миру на Балкані.

—o—

По широкому світі.

— Папа призначить берлінського епископа Бареса кардиналом. Таким чином Апостольська Столиця виявить свою моральну підтримку Баресові за його прилюдну оборону католицької церкви.

— Французький амбасадор гр. Кльозель зложив візиту президентові Швайцарії Мотта, щоби влекшити більшовикам вступ до Ліґи Націй та намовити Швайцарію, щоби визнала СРСР.

— Премієр Болгарії Мушанов виїде завтра до Берліна, а звідтам до Риму і до Будапешту.

— До Берліна повернувся з Італії віцеканцлер фон Папен.

— Біля Берліна впав літак; летун забився.

— Біля Миколаївська на Україні затонув на ріці Бог рибацький човен, яким перевозили людей. З 26 людей втопилося 13.

— Лев Троцький покинув з дружиною віллю „Ермонік" у Барбісон і виїхав у невідомому напрямі. В Барбісон проживав Троцький від квітня 1933 р.

— Проти ощадностевих декретів французького уряду Думерґа страйкувало 200 тисяч урядовців.

Заява Головного Виділу „Союзу Українок".

Від Головного Виділу „Союзу Українок" дістаємо до оголошення таке письмо:

Від довшого часу появляються в частині католицької преси, а саме в „Меті" статті й замітки, які атакують п. Мілену Рудницьку за її діяльність у характері голови Союзу Українок, зокрема у звязку з підготовкою Українського Жіночого Конґресу. Головний Виділ Союзу Українок стверджує отсим, що за цілу діяльність нашого Т-ва та за його напрямні відповідає солідарно цілий Головний Виділ, тому всі атаки на голову С. У. мусимо вважати атаками на цілий провід Т-ва.

За свою діяльність відповідає Головний Виділ С. У. перед Загальним Зїздом Т-ва, тому мусимо осудити як зломання головних основ громадянської карности виступи тих членів, які вважають себе покликаними переводити від ряду тижнів на сторінках преси, а саме „Мети", а останньо також „Діла" (ч. 90.) критику діяльности голови С. У.

ЗА ГОЛ. ВИДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК:
Олена Шепарович, Анна Палій заст. голови;
Ірина Лумева, секретарка.

—o—

НА ОРҐАНІЗАЦІЙНОМУ ФРОНТІ.

Повітовий Зїзд у Сколім.

Дня 2. квітня ц. р. відбувся у Сколім в салі Українського Захисту Повітовий Народній Зїзд сколівської округи в присутности посла З. Пеленського. Зїзд отворив голова П. Н. К. д-р С. Булак, який привитав присутніх делеґатів та покликав до президії п. Стефана Мушака, селянина зі Стинави Вижної і Дмитра Савчина з Гребенова; секретарював м-р Волод. Кошів зі Сколього. Опісля д-р Булак зложив звіт з діяльности Пов. Нар. Комітету за минулий діловий час, підчеркуючи важніші моменти з українського національного життя. Порушив також справу майбутніх виборів до громадських рад і представив потребу трівкої політичної орґанізації по селах.

Відтак забрав голос посол З. Пеленський, який у довшій промові представив політичне й господарське положення українського народу в краю і за границею та звернув увагу на наші осяги на економічно-кооперативнім полі і в ділянці заграничної пропаґанди. Обговорив теж тяжку і відповідальну працю Української Парл. Репрезентації на парламентарній арені, внутрі краю, а також за границею і у звязку з тим насвітлив міжнародню політичну ситуацією. Опісля порушив справу Всеукраїнського Національного Конґресу і підготовчу працю для його скликання. Вкінці пригадав справу виборів до громадських рад і закінчив зазивом до співпраці, орґанізації та солідарности.

Орґанізаційний реферат виголосив начальник кооп. складниці п. В. Садовський, представляючи недомагання в тій ділянці і конечність матеріяльної підтримки.

Над тими рефератами виявлялась жива, ділова дискусія, в якій забирали голос пп.: Стефан Мушак зі Стинави Вижної, Павло Мелеьчук з Корчина, о. Воскрес зі Сопота, Василь Романишин з Крушельниці, Іван Рапей з Коростова, Михайло Петречко зі Сопота, Йосиф Шестакович з Головецька, д-р Булак і інші. Інтерпелянтам давав відповіди і вияснення посол Пеленський.

По принятті звітів до відома переведено вибір нового П. Н. К., якого головою вибрано поновно д-ра С. Булака, адв. у Сколім. Вкінці рішено скликати ще раз ширшу нараду, присвячену спеціяльно виборам до громадських рад. Зїзд закінчився відспіванням національного гимну.

—o—

З фільмового світа.

ПУБЛИКА В КІНІ.

Публику в кіні можнаб поділити на три основні ґрупи: ентузіястів, невдоволених і... залюблених. Перша ґрупа це ті, що захоплюються найбільшими нісенітницями фабули, плачуть, коли героя розстрілюють (на полотні!) і тішаться, коли Чаплін утікає перед поліцаєм. Все це вони приймають без застережень. Біда тільки, коли такий ентузіяст читає на голос написи (часто вимовляючи фонетично чужі слова), коли пояснює сусідові „що тепер буде", або коли в найбільш драматичному моменті додає ґероєві відваги...

Другої ґрупи кінових глядачів не люблять. Вони звичайно спізняються, шурають ногами, пробиваються між кріслами перед очима інших, а то й голосно критикують песу. Все для них пусте: ґерой за повільний, декорації невдатні, акція затяжна, ефекти нудні й такі, які по десять разів можна бачити і т. д. А далі: „Пощо було тут іти?" „Краще було йти деінде". Очевидно там „деінде" повторюють вони те саме. Для залюблених, особливо коли ходять до кіна парами, фільма є тільки епізодичним тлом. Коли навіть і дивляться на екран, замісць у свої очі, то в переживаннях героїв бачать себе самих. Вона вживається в постать Марлени Дітріх, а він почуває себе наче Моріс Шевалієр або Рамон Новаро.

Але є ще й четверта ґрупа. Це ті, що ходять до кіна одинцем й оцінюють фільму суттєво та з мистецького погляду. Вони йдуть до кіна задля змісту фільми й їм байдуже, хто у ній грає. Воно й дивно нераз, чому такі „самітні кінярі" не ходять в товаристві. Часом, щоправда, такого товариства не дістає. Коли жінка намовляє мужчину на таку розривку, як кіно, тоді видно, нудиться в його товаристві. Є жінки, що ніяк не розуміють, чому мужчини не ходять до кіна вдвійку. „Шкода, що не хочете йти зі мною. Я так дуже хотіла ще раз поглянути на Рамона в „Мата Гарі". Вже тричі була й надивитись не можу. Такий чудний хлопець..." І скажіть, будь ласка, навіщо їй до цього потрібний товариш?..

ЯК ВИГЛЯДАЄ ВЕЛИКЕ ФІЛЬМОВЕ ВИРОБНИЦТВО?

Відоме американське фільмове виробництво „Фокс Фільм Корпорейшен" побудувало для себе власне місточко під назвою: Фільмове місто Фокса у 10 милях від Голівуду. Це нове фільмове містечко, де находяться всілякі робітні (лябораторії), технічні ателіє, заведення, технічні бюра й склади, займає 110 акрів, а його будова коштувала 25 міліонів долярів. Самі будівлі займають 20 акрів а 90 акрів розділено на штучні озера, городи, гірські пасма, дикі прерії тощо, а все це разом уявляє собою природу всієї земної кулі. Чудом техніки є там величезний самоходовий парк з урядженням на 1000 авт. Не меншийподив у тих, що відвідають Фокс Сіті, будять спеціяльні ґалерії, де роблять знимки, електричні сиґнали, що управильнюють коловий рух, а понад усе незвичайна світляна інсталяція, що вистала би на ілюмінацію цілого нюйорського Бродвею. У тому новочасному фільмовому місті можна бачити все, почавши від мексиканської ґацієнди, рибальчої оселі аж до підземної нюйорської залізниці. Не дивниця: коли накручують фільму, якої герої розщибаються по всьому світу, тоді треба мати все під рукою...

ЧИ В ГОЛІВУДІ НЕ ЗНАЮТЬ БОГА?

Багато церковних достойників уважає столицю фільмового промислу, Голівуд, новочасною Содомою та Гоморою, де, мовляв, не знають Бога, нема церкви, ні сліду правдивого релігійного життя. Та хоч і є Голівуд сучасною вавилонською вежею, де сходяться всі раси, мови, віроісповідання та пересуди, всеж під оглядом релігійних проявів в нічому не уступає іншим містам в Америці. Крім безлічі фотографічних ателіє, готелів, віль та кабаретів є там багато церков, Богові посвячених місць під ріжними формами. Всякі свята як Великдень, Різдво, Зелені свята, Боже Тіло й ін. обходять там справді святочно. Найбільшою популярністю тішиться там утреня перед Різдвом. До найбільш віруючих артистів зачисляють Маріон Девіс, Аніту Пейдж, Нормана Кері й Рамона Новарро, якого брат і дві сестри вступили до манастиря. Істнує там т. зв. центральна добродійна католицька орґанізація, між членами якої згадують Джорджа О'Бріена, Роля Рока, Нансі Кароль, Антонія Морена, Джекі Куґена, Ерика фон Штрогайма і Поллі Моран, що не може досі до ніякої віри пристати і відвідує напереміну церкву і... синаґоґу.

Багато побожних акторів можна найти й між жидами. Вистане згадати Чарлі Чапліна, Норму Шірер, Бебе Даніельс; всі вони вірно служать Мойсеєвим законам. Слід ще згадати про одну нову секту Крісчен Саєнс Черч, яка між акторами має численних заступників. Ця секта веде дискусію над поодинокими своїми символами віри і застосовує їх до індивідуальних потреб своїх членів. Це рід „розумової" віри, якої визнавці віддаються із замилуванням метафізиці та теольогії.

Врешті не брак теж і протестантів. Між кваkрами є Чарльз Фарель, Ґрета Ґарбо є лютеранкою, а Віктор Мек Леґлен, Рональд Кольман і

Кляйф Брук належать до англіканської церкви.

На загал переважають католики, що й мають провід у всьому релігійному житті Голівуду та видають навіть свій релігійний тижневик під опікою церкви. Далі ідуть по черзі: секта Крістіян Саєнс, англікани, вільнодумці та старообрядовці. Крім того є кілька методистів, пресвітерів, мусулманів, будистів та браманів.

Евген Ткачук

З ЖИТТЯ ЗАКАРПАТТЯ.

Хто утримує „Карпаторусскій Голосъ"?

Прага, дня 11. квітня 1934.

З моментом, як тільки вийшов на денне світло тісний звязок між „Карпаторусским Голосом", „незалежним" органом „русских націоналістів", що його видає відомий д-р Фенцік і одним консулятом в Ужгороді, всім стало ясним, що бувший польський консуль в Ужгороді Свербінський не тільки дописував до „Карпаторусского Голосу", але надавав йому і відповідний напрям. Не хотіла лиш про це нічого знати аграрна партія і її преса про це довго й завзято мовчала. Аж нагло промовила й вона і то в спосіб для господина Фенціка найбільше неприємний з усього того, що досі про цю справу писалося. Шож сталося? Як довго Фенцік ішов на руку політиці аграрників на Закарпатті, так довго було все в порядку, але як тільки Фенцік „поріс у піря" і почав використовувати кожну нагоду, щоб ослабити впливи аграрної партії, ситуація відразу змінилася. Аграрна партія, якої деякі члени є не лиш передплатниками „Карпаторусского Голосу", але й його основниками, не могла стерпіти такої невдячности і аграрна преса заговорила й собі про те, звідки бере Фенцік фонди на видавання часопису. І так ось останнє число „Земедельської Політики" розбирає питання, звідки бере Фенцік гроші на „Карпаторусскій Голос". Сконстатувавши факт, що Фенцік ослаблює позицію найбільшої на Закарпатті „державнотворчої" партії і обговоривши плян польської політики щодо Закарпаття і в Середній Европі взагалі, „Земедельська Політика" приходить до такого висновку: Хоч після виявлення дуже тісного звязку бувшого польського консуля в Ужгороді з редакцією „Карпаторусского Голосу", консуля відкликано, то все таки цей тісний звязок редакції з давним джерелом не перервався. Змінилася тільки тактика, бо ціла акція перенеслася тепер до Праги. Тим пояснюються ці теперішні часті поїздки Фенціка до Праги, особливо точні і правильні перед першим кожного місяця. „Земедельська Політика" звертає далі увагу на те, що „Карпаторусскій Голос" не має ніяких фінансових труднощів, платить дуже точно своїм робітникам і друкарні, чого досі не було в ніякого іншого тутешнього часопису. Отже ясно — каже „З. П." — що допомога, яку Фенцік дістає з якихось загадочних джерел є велика. „Земедельська Політика" докладно вираховує, що місячні видатки на „Карпаторусскій Голос" виносять 32.000 кч. і то без платні самого Фенціка, а прибутки тимчасом не можуть бути більші, ніж 18.000 кч. Таким чином „Карпаторусскій Голос" мусів мати лиш за два роки дефіцит 326.000 кч. Звідкиж взяв Фенцік гроші на покриття цього дефіциту — свого „незалежного" часопису — питає „З. П." — коли часопис виходить лише в 1500 примірниках, з яких лише 800 йде в передплату? Бачимо, що аграрників дуже болюче діткнула груба невдячність Фенціка і компанії та що цілу підозрілу справу „незалежного руського" часопису на Закарпатті поставили вони рубом. Цікаво, чи і що відповість їм на це Фенцік та що скажуть на це його покровителі — чеські народні демократи, які ще так недавно на сторінках своєї преси гучно розписувалися про ювилей цього „единого і дійсно народнього незалежного" часопису на Закарпатті? **М-н.**

—o—

БІЛЬШОВИЦЬКИЙ АМБАСАДОР У СОЙМІ.

Новий більшовицький амбасадор у Польщі Давтян відвідав маршала сойму та сенату.

—o—

ПІХОТА Й КОНТРТОРПЕДІВЕЦЬ ПРОТИ СЕЛЯН.

ЛЬОНДОН, 17. 4. Кореспондент „Дейли Тел." повідомляє з Атен, що для здавлення селянських заворушень у селі Салахі (на острові Родосі), де в сутичці з жандармерією були вбиті та ранені — візвали батальон італійської піхоти та кілька літаків. Крім того італійський контрторпедівець бомбардував мабуть село.

Кілька слів на тему закривання філій Т-ва Просвіта.

Влада закрила деякі філії і читальні „Просвіти" із тої причини, що в бібліотеці читальні чи філії найшли сконфісковані книжки. Між сконфіскованими є і мої дві книжки „До слави" ч. 1. і 2.

Щодо тих книжок, то подаю до відома, кому це придасться знати, що я не пустив тої конфіскати мимо, лише по думці § 493. австр. проц. карної (цей закон, як і увесь пресовий закон австрійський обовязує до нині) вніс до тернопільського окружного суду протести, викликав карну розправу і виграв процес т. зн. що **конфіската одної і другої книжки була знесена**. Присуд став уже правосильний і ті книжки конфіскаті не підлягають.

Не маю дат тих вироків, але можна їх легко знайти в карних реєстрах тернопільського окружного суду, а ближчі інформації можуть подати адв. д-р Барап і д-р Олійник.

Обовязуючий у нас пресовий закон не знає території, т. зн. кожна прокураторія може сконфіскувати друковане письмо не лиш те, що вийшло в її урядовім районі, але денебудь інде. Тому часто при конфіскаційних розправах можна почути прокураторську репліку на закид, що письменницький твір перейшов цензуру у Львові, або денебудь: „Тамтой прокуратор не сконфіскував, а я конфіскую".

Але інша річ з вироком, яким конфіскату знесено, бо судовий вирок правосильний обовязує в цілій державі. Тут не можна вже реплікувати: „Тернопільський суд ухилив вироком конфіскату тамошнього прокуратора, а я, прокуратор чортківський, таки конфіскую, і я, чортківський суд, конфіскату затверджую".

Я не можу з дива вийти, що ми приймаємо конфіскати книжок з легким серцем і зараз кладемо вуха по собі, не користаємо з пресового закону і процедури (§ 493) і даємо конфіскаті урости до правосильности.

Через те ми признаємо компетенцію в оцінці твору цензорам, урядуючим при старостах. Якими відомостями юридичними, історичними та мовними розпоряджають ті панове, хай послужить за доказ факт, що в моїй книжці „До слави ч. І." вважав п. тернопільський цензор [illegible] Сагайдачного, найльояльнішого козака [illegible] люціонера, а слово „почин", яке вже [illegible] польського письменства, переложив на [illegible] стане".

В кордоннім районі поконфісковано в останніх часах такі книжки, як Кобзар, Куліш [illegible] і ніхто не впімнувся за ними!

Хтож мав право упімнутися?

Кожний, кого пресовий закон потягає до відповідальности за пресовий проступок: автор, накладник, друкар. Я би сказав: і кожний [illegible] ресований, отже той, кому забрали книжку, [illegible] представляє вартість.

Ніхто того не зробив, оскільки я знаю, і [illegible] фіската стала правосильна.

Вігілянтібус юра! (Закон для того, хто [illegible] го береже). Чимже тут виправдати таке [illegible] дбальство?

Хіба нашим дурним: кавеант консулес [illegible] знати в першу чергу, хто ті консулі, а відтак певно можна сказати, що хоч ті консулі [illegible] ють у конфіскаті правного чи матеріяльного [illegible] тересу, то вони є некомпетентними.

Колиж ми і далі будемо такі податливі, [illegible] виконфіскують нам усю нашу літературу, а [illegible] того чейже не можна допустити, тим більше, [illegible] законна оборона є кожному громадянинові [illegible] зволена.

Наприкінці мушу звернути увагу інтересованих на припис § 37. ал. 2. прес. з., що забирання і нищення сконфіскованого письма не [illegible] чить примірників в посіданні третіх осіб [illegible] власного ужитку. То не лише про особи фізичні тут мова, а взагалі про особи, які можуть бути підметом права, отже і читальні.

Інша річ, що тим особам не вільно [illegible] книжок розповсюднювати, бо це провина з § [illegible] прес. з. Але на це мусять бути докази, що [illegible] ничі бібліотеки сконфісковану книжку [illegible] іншим. В такім разі відповідав би він сам і [illegible] товариство.

Коломия 15. 4. 1934.

Андрій Чайковський.

Сільсько-господарська школа

в Шибалині, бережанського повіту.

Минає ледви пять місяців від заснування сільсько-господарської коедукаційної школи в Шибалині, бережанського повіту, а вже зєднала вона собі загальне признання всіх, що мали нагоду побачити її та обсервувати її працю. Не хочеться вірити, що серед наших злиднів та матеріяльної кризи, коли на кожному кроці приходиться поборювати труднощі в усіх ділянках початків істнування школи, вона змогла поставити навчання на такому рівні, що робить враження, начеб-то вона істнувала вже довгий час.

В минулому місяці відвідали школу представники Філії Товариства „Просвіта" й „Рідної Школи" з Бережан, щоби на місці переконатися про стан та досягнення цього молодого шкільного заведення. Управа школи та вчительський збір — це кваліфіковані сили, що своїм знанням та педагогічним досвідом дають запоруку гарного розвитку. Дітвора виявила велику пильність та зацікавлення наукою і своїми відповідями на лекціях теоретичних і практичних дала доказ, що чотиромісячна праця вчительського збору не лишилась без наслідків. Коли візьмемо під увагу, з яким знанням та підготовкою виходить наша сільська молодь із вселюдних шкіл — а тільки вона творить контингент учнів школи, — тоді щойно пізнаємо великий вклад праці вчительського збору школи.

Навчання відбувається в доволі просторій клясі (покищо істнує тільки перший рік), практичні заняття для дівчат відбуваються в робітні, а навчання годівлі й рільництва переводиться у шкільному господарстві групами по 6 учнів. На найближчу весну підготовила дирекція низку досвідних піль, на яких буде переводити досвіди штучними погноями. Такі досвідні поля влаштовано в Шибалині та Козові. Крім хісна для учнів, що на практиці переходитимуть навчання зразкової управи збіжа і городовини, справа ця матиме і пропагандний характер для ширшого загалу нашого селянства, що наглядно переконається про [illegible] поступового ведення сільського господарства.

Показчиком враження, яке на відвідувачів зробила школа, може бути те, що з ініціятиви голови Філії „Просвіти" в Бережанах д-ра Володимира Бемка започатковано вже підготовчу працю над вибудуванням уже в цьому році зразкового шкільного дому, де найшла би відповідне приміщення школа разом з усіми робітнями та інтернатом.

Віримо, що це шкільне фахове заведення стане вже в найближчому часі двигуном культурного піднесення й матеріяльного добробуту нашого селянства.

Обсерватор.

Як виглядає наймодерніший театр у Берліні?

(УП) Уявити собі в Німеччині якесь місто без театру досить трудно. У великих, малих, ба навіть найменших містечках та більших селах є коли не сталі театри, то принайменше відповідні великі салі для професійних або аматорських театральних гуртків, яких тут безконечна скількість. Німці мають пєс богато і то не лише своїх, а й чужих, перекладних. Навіть деякі з українських бачили німецькі сцени, правда, дуже мало. Поглянемо на театр з технічного боку. Вибрали ми для цього найбільший і наймодерніший театр у Берліні так звану „Народню Сцену" при Горст-Вессель-Пляц. Назовні це просто будівля, що мало чим ріжниться від інших, за винятком хіба світляної реклями, та більшої скількости входів. Зате всередині криється багато того, що пересічному глядачеві, який цікавиться мистецтвом [illegible] не снилось ніколи.

Сам театр збудований у 1914 році. Випадково [illegible] ли його в самий розгар світової війни. Коштував [illegible] 2.5 міліонів марок. В ньому понад 2.000 місць [illegible] чого в партері понад 1.000, а решта на поверсі [illegible] Ґардероби і каси, а дальше передсінки для [illegible] його поверху з буфетами. Середина [illegible] майже люксусово. Доступ усюди знаменитий. Вихідних дверей багато: розраховані двері так, що коли авдиторія повна, то одні двері припадають на 70 глядачів. Скрізь сиґналові світла [illegible]

Та є ще й друга його частина, а саме сцена [illegible] Частину її глядач бачить підчас вистави. [illegible] далеко не все. Сцену від місця для глядачів [illegible] ділює залізна заслона, яка може [illegible]

...строфи, бо може трапитися, що в час пожежі сама могла б запалити цю завісу на публику. ...поливають автоматично водою, щоб дійсно пожежі не розгрілася занадто.

За завісою відбувається все сценічне життя. Безконечна скількість кімнат для артистів, фризієрів, одягалень, вентиляторів, витяжних шахт, ...не звичайне. Найцікавіша сама сцена. Вона ...найсучасніша в Европі. Сама циліндрова, висока на 10 метрів. Електричними моторами обертають її без гуку й стуку. Зміна декорацій може ...дуже скоро. Сцена просто обертається. Все ...заготоване. Відповідний технік натискає лише ...включатель електричного мотору і все рухається. Одна частина зникає, а друга показується. Все в темноті, скоро. Здається, що ледво світло згасло, а тут вже наново засвічується і перед ...нова сцена. Частину сцени можна підніматися вгору й знижувати, а також ставити скісно ...в разі масових виступів можна ...виступати. Все із залізних штаб. Для збільшення сцени в разі масових масових виступів можна ...місце для орхестри зробити сценою, піднявши його на відповідну висоту. Сама сцена займає стільки місця, що й місце для глядачів. Висота її в цілому 40 метрів. Сцену замикає ...стіна, біла, яку освічують ріжні рефлектори.

Рефлектори — це спеціяльна частина сцени. ...в їх удосконаленні має електрична компанія АЕГ з Берліна, що спеціяльно займається ...світлом. Їх всюди повно. Світять і згори і здолу і збоків і спереду. Відповідно використані механіки надають відповідними шклами ...барву і то так непомітно, що маємо вражіння, що схід сонця на сцені краще виглядає, ніж в дійсності є. Там і зорі і блискавки і буря і вітер, проекційні апарати кидають на півкруглу стіну потрібні для сцени образи. Треба ...міста у далечині, то зроблять і місто. ...воно далеко-далеко, а в дійсності кільканадцять метрів на стіні. А все як живе, як дійсне. Відповідним освітленням зроблять небо таким, як воно є у природі, хоч барви голубої ще ...вдалось найти. Над цим саме працює тепер ...лябораторія АЕГ. Сцена в першу чергу залежить від освітлення. Одна й та сама обстановка зовсім ...виглядає при доброму й при лихому освітленні. Лямпи натрово-срібні мають будучність, ...ще не удосконалені. На особливу увагу заслуговують кравецька робітня та вогнева забезпечення.

М. С.

БАГНО „СТАВІСКІЯДИ“.

ВБИВСТВО ПРЕНСА ВИЯСНЕНЕ.

ПАРИЖ, 17. 4. ПАТ. Зізнання автомобілевого підприємця Бріно кинули жмуток нових ...на загадкове вбивство Пренса. Бріно ...зізнав, що в Монте Карльо заприязнився ...багатими англійцями, подружжям Вотсонів. ...дияки невідомі людці запропонували ...вимантити від Вотсонів пів міліона франків, заманувши їх у засідку. Зате бандити обіцяли поділитись добичею з Бріно. Одначе Бріно відмовився від тієї ролі і повідомив негайно англійців. За кілька днів бандити зустріли Бріно і запросили його до свого авта. Тут ...намагалися оглушити його гумовою палкою, ...Бріно витягнув револьвер і поранив одного нападника. Другий напасник викинув його зі ...виходу.

Слідство виявило, що Вотсони зустрінулись в Монте Карльо з бароном де Люсаком і Кар... Люсак плянував виконати напад на Вотсона за те, що цей відмовився позичити йому ...гроша. І дійсно Вотсон підтвердив зізнання Бріно кажучи, що зранений напасник називався Фурніє.

Далі Бріно заявив, що на приказ комісаря ...вбив Фурніє. Ця заява зацікавила вельми ...владу. Запитаний Боні заявив, що не ...жодного з цих напасників. За те знає ...промисловця Вотсона. Тому влада ...Бріно, але цей піддержав свої зізнання. Крім того згадав, що один напасник, ...оглушивши його гумовою палкою відозвався до другого такими словами: „Залиши його, ...встане з нього“. Тоді другий напасник відповів: „Такої уважливости не виявив ти вбиваючи Пренса“. Саме тоді Бріно стрілив до Фурніє.

Преса розписується, що Фурніє був приятелем барона де Люсака, належав до його шайки і вживав псевдоніму „Гарний Жано“. Від ...лютого п. р. зник Фурніє з обриду.

—o—

ЗВІЛЬНЯЮТЬ З КОНЦЕНТРАЦІЙНИХ ТАБОРІВ.

ВІДЕНЬ, 17. 4. ПАТ. Австрійський уряд звільнив 160 народніх соціялістів, інтернованих у концентраційних таборах. Звільнені зложили ...заяву, що на будуче занехають недозволену ...діяльність. Крім того уряд задумує звільнити з концентраційних таборів ...всіх, які заслуговують на це.

За приналежність до О. У. Н.

По дводенній розправі проти 4-ох молодих людей, обвинувачених за приналежність до ОУН, видав суд такий

ПРИСУД.

Підсудних: 1) Володимира Осідача, адвокатського соліцитатора, на 3 роки вязниці по думці статті 54 § 2 за поширювання летючок, 2) Григорія Галаня, друкаря, на 2 і пів року вязниці, 3) Теодора Бакая, машинового помічника і 4) Мирослава Стасіва, студента, по 2 роки вязниці, — всіх трьох по думці статті 155 § 2 за переховування летючок.

Всіх чотирьох підсудних, на основі вердикту присяглих, трибунал увільнив від злочину державної зради зі статті 97 к. з., себто від заміту приналежности до ОУН. Підсудних боронили оборонці д-р В. Старосольський і д-р С. Шухевич.

НОВИНКИ

— **Ямна коло Яремча.** Пансіон „Веселка“ отворений від 1. травня. Кімнати гарні, соняшні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Ліськевичева, Станиславів, вул. Голуховського ч. 67/I. 1-6

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов. Тел. 54-45.** Приймає футра до перехову на літо. 12-?

— **Магазин постелі Р. Джала,** Львів, Хорущина 5, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол. 524 57-100

— **Українська Порадня для вибору звання** при Головній Управі Рідної Школи у Львові, Словацького 14/III. приймає сторони щодня від 11—13. год., а від 20. квітня ц. р. також у вівтірки та пятниці від 15—17. год. Зголошуватися з батьками або опікунами. 1-3

— **Вияснення.** Стаття п. н. „Радіо на поміч Гуцульщині“, поміщена у вчорашньому числі „Діла“, є платною рекламовою статтею Польського Радія і видрукована через недогляд редакції.

— **Вистава проф. О. Ляшенка.** Вистава образів і барвних дереворитів проф. Олександра Ляшенка буде відкрита в салі „Европейського готелю“ в четвер 19. квітня в год. 1. пополудне. Вистава складається з композицій, студій та начерків, вивезених з Єгипту, Палестини, Альжиру, Тунісу і Марока, як і славної т. зв. „Східної теки“ багато барвних дереворитів. Вистава ця будить велике зацікавлення в широких колах прихильників екзотики та сонця. У звязку з виїздом Ляшенка 28. травня до Марока вистава буде відчинена лише два тижні.

— **Новий Катальог Журналів Польщі і в. м. Данціґу.** Накладом Т-ва Міжнародньої Реклями у Варшаві появилось нове доповнене і поправлене видання пресового катальоґу на рік 1934. Багатий матеріял про щоденні видавництва і періодики, є тут дуже подрібно і докладно опрацьований. Поділ журналів по воєвідствам та на окремі бранжові групи дає доказ докладної знайомости преси. Зовнішна обгортка катальоґу, а також естетичний ґрафічний склад дуже гарний. Ясний огляд дає змогу скорої орієнтації навіть ляїкові. Огляди в чужих мовах (французькій, німецькій) дають змогу запізнатися з краєвою пресою також закордонним підприємствам, які інтересуються нашими ринками збуту, а тимсамим і рекламою у пресі. Катальоґ Журналів Т-ва Міжнародньої Реклями сповнить своє призначення як правдивий дороговказ в ділянці пресової рекламы. Заінтересовані фірми й інституції можуть дістати згаданий Катальоґ даром у Централі Т-ва Міжнародньої Реклями у Варшаві, вул. Маршалківська 124.

— **Шевченківська вистава в Національному Музею у Львові.** В 120-у річницю уродин Великого Поета відкривається вистава Шевченкіяна. В чотирох салях виставлено 450 предметів. В тім 6 оригінальних малюнків і 2 рисунки Шевченка, 28 репродукцій його малюнків, майже всі видання „Кобзаря“ і повні видання творів (83), важніші монографії й шевченківські річники (16) й інші праці про Поета (25), дещо з перекладів на чужі мови й публікації про те (51), біографічні публікації (40), пять книжок про малярство Шевченка, світлини, низка портретів, три бюсти, проекти памятників, світлини й книжки про памятники (29), медалі, композиції до образів (8), публікації про культ Шевченка (47), в тім том з 1861 р., про шевченківські музеї і вистави (6), музичні композиції до творів Ш-ка (10). З особливостей згадаємо посмертну маску, промову Куліша про китайку, рукопис драматичної перерібки „Катерини“ з 1863 р. з Кубані, книжку про могилу з сучасним її виглядом, два підручники про улаштування шевченківських свят та портретів Ш-ка разом із надрукованими у книжках 150 прим. Експонати розвішено на тлі старих наддніпрянських килимів і ручників. Відкриття вистави в суботу 21. ц. м. в год. 17 (5 поп.). Підчас відкриття виклад Є. Ю. Пеленського „Історія Кобзаря“. Вступ 50 сот, для молоді 20 сот.

— **Бранка і пересунення військової служби.** Агенція „Всхуд“ повідомляє, що на просторі львівського воєвідства бранка триватиме від 1. травня до кінця червня ц. р. До бранки підуть річники з 1913 р. і річники з 1911 і 1912 рр., яких при минулорічних бранках признано хвилево нездібними до військової служби. Вкінці до бранки зголосяться всі ті мущини, які з якихнебудь причин не ходили до бранки. Одинаки, власники господарств, студенти і практиканти, які задумують просити владу, щоби відсунула їм речинець військової служби, внесуть прохання найдальше до 1. липня ц. р. Прохання, внесені пізніше, влада відкине.

— **Безплатна віза для відвідувачів лікувальних місцевостей у Чехословаччині.** Чеське міністерство закорд. справ доручило консулярним урядам у Польщі, щоб тим, які їдуть лікуватись до Чехословаччини давали візи без оплат. Крім цього гості тих лікувалень дістануть 50 проц. знижку на чехословацьких залізницях, коли будуть вертатись назад.

— **Україніка в бельгійській пресі.** „Ля Провенс“ з 21. м. м. подала заклик краєвого Союзу Українок до жінок цивілізованого світу в справі голоду на Рад. Україні. — „Ля Миз“ з 1. ц. м. принесла інформацію про заклик льорда Дікінсона до англійської преси, щоби розвела збіркову акцію для льондонського Допомогового Комітету в користь голодним на Україні й Кубані. — „Ля Прованс де Намюр“ з 4. ц. м. містить допис про грізне сучасне становище на Україні та неминучу нову голодову хвилю. — „Ле Нувель“ із 6. ц. м. містить статтю про голод на Україні, подану Комітетом Допомоги голодним в Брюселі. — „Анналь де Жамблю“, орган інжинірів державного астрономічного Інституту за квітень ц. р., містить рецензію на „Український Агрономічний Вістник“. — „Ль' Авені дю Люксамбур“ з 7. ц. м. приносить статтю про байдуже відношення західніх соціялістів і II. інтернаціоналу до страдань українського народу та повне легковаження закликів українських соціялістів.

— **Нагінка на тайні солеварні.** Скарбова влада перевела в надвірнянському повіті ревізії глядаючи за тайними варільнями соли, що роблять конкуренцію державним солеварням. Перешукано всі села, де находяться солянкові джерела і в результаті зліквідовано 98 тайних солеварень, причому знищено 20.000 літрів солянки і значну скількість готової соли. На конкурентів сільного монополю зроблено донесення до влади.

— **Арештування комуністів.** Постерунковий, що робив у ночі службу при вул. Королевої Ядвиги у Львові, побачив, що до дому ч. 18 увійшло двоє людей, несучи тяжку валізу. Повідомлена про це поліція перевела в цілому домі ревізію і знайшла велику скількість комуністичної агітаційної літератури. Арештовано фармацевтку Анну Діше і студента філ. Едмунда Гезунда. У звязку з тим арештовано в молочарні при вул. Пильникарській 14 комуністів, переважно кравців і фризієрів.

— **Львівська хроніка.** У Львові повісився нафтовий промисловець Давид Лаутерпахт з Відня, власник кількох копалень нафти в Бориславі. Найдено при ньому лист одного варшавського банку, що впоминається звороту 4.800 зол., грозячи забраттям цілого маєтку. — При вул. Локетка повісився на драбині 70-літній Ляйб Фінкельштайн з причини нужди. — Арештовано Л. Шидловського, Ст. Грахольського і М. Гендлера, які заложили при вул. Курковій ч. 4 аґенцію посередництва і видурили від ріжних людей коло 1000 зол., обіцюючи їм посади, яких не мали. — Марію Місан-Козіцьку, бувшу секретарку Сталіна, засудив суд за сфальшування свідоцтва убожества на 3 місяці вязниці з припиненням кари на 2 роки.

— **Краєва хроніка.** В селі Рибниці дрогобицького повіту невідомі справники вбили Параню Гринькін і труп прикрили гноєм. Під замітом убивства арештувала поліція чотирьох братів Парані, а саме Гринька, Петра, Михайла і Василя.

Дописи.

ОСТРІВ п. ТЕРНОПІЛЬ.

З життя „Сільського Господаря". В неділю 25 II. п. р. відбулися у нас Загальні Збори Кружка „Сільського Господаря". Проводив зборам голова п. М. Гаврилюк, секретарював п. А. Богуцький. Звіт складали п. п. М. Гаврилюк і Іван Гук, підчеркуючи, що кружок в минулому році не проявляв — на жаль — майже ніякої діяльности. Реферат про організацію і завдання С. Г. виголосив делегат філії С. Г. з Тернополя п. Гринкевич. До нової ради кружка ввійшли п. п. Антін Черпецький голова, Теофіль Лотоцький заст. голови, Гриць Дзюбановський секретар, Михайло Якимішин касієр, Ст. Беднарчук, Петро Шумський і о. Василь Глуховецький члени. До Контрольної Комісії вибрано Йос. Семчишина, Івана Гука і Стаха Підгайного. Нова рада забралася вже до праці. В неділю 4. III. п. р. відбулися сходини членів. Обговорювано теперішнє господарське положення. Вписалося нових 37 членів, Здебільша жінок і молоді. Улаштовано вже теж цикль викладів з обсягу господарства годівлі худоби та ветеринарії. Викладали п. п. Франц Наумик ветер. лікар з Тернополя 8 год., інж. агр. Богдан Фелінський 4 год. інсп. М. С. Балко 2 год. директор Гринкевич 2 год. Виклади відбувалися в днях 13. до 18. березня п. р. пополудни, і хоча це були робучі будні дні — учасників було 60, а найменше 35. При кружку є теж невеличка фахова бібліотека зложена з 43 книжок, та йде мала гуртова посилка часопису С. Г. Ідуть теж заходи над організацією конкурсових змагань молоді в управі деяких рослин.

Загальні Збори кружка „Рідної Школи". В неділю 18. III. п. р. відбулися збори кружка „Рідної Школи". Отворив збори і проводив на них голова п. М. Антків, секретарював п. М. Лісевич. Зі звіту за минулий рік слід підчеркнути улаштування 5 ам. вистав; ще 1 вистава й 1 концерт були заборонені. Заборонено теж оснувати діточий садок. Членів було 78. Каса кружка мала 297·09 зол. приходу а 296·35 зол. розходу. Делегат Пов. Союзу Кружків п. Осип Ременюк з Тернополя виголосив реферат про стан Рідної Школи та справу позички. Вибрано нову Старшину кружка до якої ввійшли п. п. о. Василь Глуховецький голова, Антін Черпецький заст. голови, Борис Ляховський секретар, Михайло Деркач касієр, Гриць Гук, Евст. Ячмінський, Гриць Дзюбановський члени; заст. п. п. Дацко Михайло, Кошельовський Йосиф, Пук М. До Контрольної Комісії ввійшли п. п. Ячмінський Омелян, Семчишин Йосиф, Яремко Теодор. На позичку „Рідній Школі" декларовано в селі 100·— зол., акція в тій справі йде далі. — В неділю 25. III. п. р. відбувся **виклад д-ра Т. Мисюка** з Тернополя про туберкульозу та переведено лікарські оглядини дітей, для яких заложено лічничі катастри. Кружок задумує спільно зі Союзом Українок повести акцію лікування дітей, загрожених туберкульозою та робить приготування до оснування діточого садку.

Загальні Збори „Союзу Українок". Союз Українок в Острові відбув 25 III. п. р. свої другі річні загальні збори. Зборам проводила голова кружка п. Ірина Глуховецька, секретарювала п. Ольга Лушпінська. Кружок у минулому році улаштував свято матері, яке мало великий успіх. Пренумерує кружок теж „Жіночу Долю". Поза тим замітнішої діяльности не проявляє через байдужність загалу жіноцтва до громадських справ. Делегатка філії Союзу Українок з Тернополя п. В. Гуменюк виголосила реферат про значіння діточих садків. До нового Виділу вибрано з малими змінами давних членів. Головою остала й надалі п. Ірина Глуховецька.

Загальні Збори Районової Молочарні „Масло Союзу". Того самого дня 25. III. п. р. відбулися теж Загальні Збори Районової Молочарні М. С. в селі Буцнів, куди належить і село Острів. Молода ця Районівка М. С. за перший рік свого існування виказала чистого зиску 1.487·63 зол. З того зиску призначено як підмоги для „Рідної Школи", „Просвіти", Укр. Інвалідів та на паску Гуцулам по 25 зол. разом 200 зол. Зі своїх фондів Районівка декларувала ще 200 зол. на позичку „Рідній Школі". Зборам, на яких централю заступав п. дир. Никифорчук з Тернополя, проводив п. Підгайний з Березовиці Великої, а секретарював п. Гриць Дзюбановський з Острова. Головою Надзірної Ради Районівки є о. Василь Курилас парох Буцнева.

Перепони в освітній праці. Праця у нашому селі пішлаб далеко краще, колиб не старі його навички, а з них найголовніше брак самопошани, піянство і то навіть деяких поступових діячів. При чарці йдуть голосні розмови про „політику", які ще й на людей халепу наводять. Молодше покоління, виховане під впливом такого „патріотизму" батьків, і собі заглядає до чарки — а потім робить по селі бешкети, бійки. В наслідку у нас і досі обовязує ще поліційна година до 7-мої вечором, зміцнену варту роблять тільки українці, а члени Strzelca і Straży pożarn-oї тільки контролюють наших вартівників. Хотячи успішно перевести освітньо-культурну діяльність в нашому селі, треба перше всього виполоти з поміж себе власне хабаззя. **Д.**

——о——

Нові книжки й журнали.

ВОЛИНСЬКІ УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ на мішані хори. Згармонізував М. Тележинський. Варшава 1934. Стор. 16 нотного формату.

——о——

СПОРТ.

Сокільський біг навпростець.

Краєвий сокільський гуртовий біг навпростець, хоч не було на ньому нікого з краю, пройшов з успіхом. На площі Сокола-Батька, де був старт і мета, збиралось у мин. неділю ок. 50 змагунів, до яких промовив п. Карпінський. Після того рушили змагуни з старту гуртами.

Шлях бігу вів з площі С.-Б. через ... поруч ставу Світезь, понад вулицьку дорогу, з поворотом на площу. Шлях для жінок довгий на 1 км., для мущин 3 км.

У бігу жінок переміг гурток Сокола-Батька в часі 5 мін. 50 сек. у такому складі: Копюмбас, Лучин, Максимович, Пасічник.

У бігу учасників перемогли учасники Сокола-Батька в часі 3 мін. 48 сек., перед учасниками Сокола IV — 4 мін. 09 сек. Гурток С.-IV. прибіг до мети таки в дуже добрій формі.

У бігу мущин переміг перший гурток Сокола-Батька, в часі 12 мін. 51 сек. у складі: Істревич І., П. Козачок, Лаврилів, 2) Сокіл IV. (Личаків), друга дружина в часі 13 мін. 20 сек. у складі: Любинський, Веселовський, Олійник, Мур. 3) Сокіл V. (Замарстинів), Кульчицький, Рудий, Петріна, Гук.

Біг закінчено роздачею ювилейних відзнак за участь у змаганнях.

Змагання У. С. С. у Станиславові.

У.С.К. — УКРАЇНА Пасічна 6 : 1 (0 : 0).
СОКІЛ III. — СОКІЛ Богородчани 2 : 2.
ВИХОР Ямниця — **ПРОБІЙ** Павелче 5 : 0.

Біг навпростець за мистецтво станисл. округи виграв **Сойка II.** 2) Сойка I., 3) Гаврилюк (всі з У. С. К-у), 4) Сагайдаківський (Сокіл I.), який рівночасно як перший сокіл здобув мистецтво сокільської округи. Траса около 3.000 м., час Сойки II. 10 мін.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича: Бібрка.
18. IV. Сорочинський ярмарок.
19. IV. Наша парада.
З Бібрки іде театр до Жидачева, Ходорова, Рогатина.

Великий Міський Театр.
Середа, 18. IV. год. 7·30 веч. „Товаріщ".
Четвер, 19. IV. год. 7·30 веч. „Рейтан". Премієра Броньчика.

Театр Ріжнородностей.
Середа, 18. IV. год. 7·30 веч. „Фанні".
Четвер, 19. IV. год. 7·30 веч. „Фанні".

Цирк Станевських (пл. Бема).
Середа, 18. IV. останні вистави: в год. 4·15 попол. і в год. 8.30 веч. прощальна вистава. (Пополудні від 50 сот. галерія і 1 зол. сидячі).

Кіна.

АПОЛЬО: „Світ належить до тебе" (Секе Сакаль).
АТЛЯНТИК: „Ескімо".
ВАНДА: „Мумія" (Борис Карлов).
КАСІНО: „Королева Христина" (Ґрета Ґарбо).
КОЛІСЕЙ: „Дама з нічного клюбу", ревія „Весна йде".
КОПЕРНИК: „Кохає, любить, шанує".
МАРУСЕНЬКА: „Велика грішниця" і ревія з Марією Корабянкою.
МІРАЖ: „Прощання зі зброєю".
МУЗА: Дон Кіхот (Шаляпін).
ПАЛЯС: „Пожежа над Волгою". (Інкишенев, Наталія Кованко).
ПАН: „Кінг-Конг" і ревія „Візьми цю цвітку на завдаток".
ПАСАЖ: Кен Мейнард і Біллі Салівен
СВІТ: „Адютант його величности" (Вл. Буріян).
СТИЛЕВЕ: „За два пілунки" та ревія „Самі зорі".
ХИМЕРА: „Моя мрія то ти" (Ліліяна Гарвей).
УТІХА: „Королева Драґа" та ревія

Закордонне радіо.

Середа, 18. квітня 1934.

Відень (506,8) 17·10 Сучасна музика, 20·05 Симф. концерт, 22·15 „Рандеву в малій каварні" мельодії з нової оп. Бенацького, **Братислава** (298,8) 17·30 Спів, **Прага** (470,2) 12·35 Концерт військ. орхестри, 20·00 „Продана наречена" оп. Сметани, **Париж** (1796) 20·00 Вечір опер, **Атльона** (531) 21·05, 21·50 Спів, **Білгород** (437,3) 16·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 18·30 Концерт, 19·20 Нар. пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·45 Брамсова соната а-дур **Мілякер** (522,6) 20·30 „Інтрига й кохання" траг. Шілера, **Будапешт** (550,5) 17·00 Циг. орхестра, 20·00 Еспанська музика, **Міляно** (368,6) 11·15 Легка музика, 17·10 Вокальний концерт **Рим** (420,8) 21·00 Опера.

Четвер, 19. квітня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 19·15 Концерт, **Братислава** (298,8) 16·00 Концерт, 19·20 „Еротікон" пісні Новака, **Брно** (325,4) 22·40 „Цілунок" оп. Сметани, **Прага** (470,2) 11·05 Концерт, 20·05 Симфон. концерт, **Париж** (1796) 20·00 Камер. музика, **Берлін** (356,7) 19·00 „Кіндерсценен" Шумана, 19·15 Хор. пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·00 Спів, **Лянгенберг** (455,9) 17·15 Солісти (музика, спів), **Мінхен** (405,4) 17·50 Вок. рецітал, 19·00 Весела програма (музика, спів). **Букарешт** (212,6) 19·30 „Веселі кумоньки" оп. Ніколяя, **Будапешт** (550,5) 12·05, 22·00 Циг. музика, 13·30 Військ. музика, 22·55 Концерт оп. орхестри, **Міляно** (368,6) 13·10 Легка музика. 20·45 „Маскота" оп. Одрана, **Рим** (420,8) 17·00 Вок. інстр. концерт, 20·45 Оп. вечір.

Львівське радіо.

Середа, 18. квітня 1934.

7·00–8·00 Ранішня авдиція 12·05, 12·33 Концерт джезу, 15·05 Збіжева біржа, 15·10 Господарські вістки, 15·20 Вальси Ів. Штравса (гр. плити), 15·50 Для старших дітей „Про мило й губку", 16·20 Листи та програми, 16·35 Концерт солістів, 17·30 Відч. „Желези, гормони", 17·50 Як дістаються звірі до звіринців, 18·10 Легка музика, 18·53 Відч. про Бялиню-Холодецького, 19·05 Всячина, 19·25 Літ. фейлетон: „Небезпечні звязки літератури та фільми", 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Девята Бетовенова симфонія (з гр. плит), 21·10 Відчит, 21·25 Віртуозний концерт, 22·00, 23·05 Танкова музика.

Четвер, 12. квітня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 11·57 Сигнал часу, 12·05 Сільські орхестри з гр. плит, 12·35 Концерт (музика, спів), 15·05 Збіжева біржа, 15·10 Господарські вістки, 15·20 Хор Юранда (гр. плити), 16·00 Концерт трубної орхестри, 16·35 Пісні в супр. фортепяну, 16·55 Концерт, 17·30 Відч. „Життя то рух", 17·50 Відчит, 18·10 Авд. „Поворот", 18·53 Фейлетон, 19·05 Всячина, гр. плити, 19·25 Актуальний відчит, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·05 Концерт польської музики, спів, 21·00 Почт. техн. скринька, 21·15 Легка музика, пісоньки, 22·00, 23·05 Танкова музика.

Присилайте передплату!

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові доляр у приватних оборотах 5·27 зол.

На сьогоднішній варшавській біржі нотовано такі курси: Льондон 27·36, Париж 34·94 і пів, Берлін 209·75, Цюріх 174·37, Амстердам 358·65, Прага 22·00, Міляно 45·35, Відень 97—99, Нюйорк кабель 5.30 і пів. Нюйорк чеки 5·27.

Золото: Доляри 8·99—9·02. Франки фр. 35·30—35·70 Дукати 83·30—83·80, Корони 37·30—37·80. Рублі 46·00—46·50.

Срібло: Корони 0·30, Фльорени 0·75, Рублі 1·25.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 17. IV. масло 3·10, молоко —·16, сметану —·80, яйця 2·30—2·35.

Тенденція на масло і яйця зниджкова на молоко і сметану удержана.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФІРАНКИ, капи ручної роботи 9 зол. Коронкові таблетки ручні, ціни сотикові, продає лише **Фрайліх.** Львів, Сикстуська ч. 21. 26/33 9—?

ШВАЙЦАРСЬКІ ГОДИННИКИ продає дешево Домбровський і Розважевський. Львів — Академічна 2. 73/53 7—10

ПОДАТКИ, зізнання про дохід, відклики, митні справи, радник скарбу Бачинський, Содова 6. телефон 28-57. 1436 1—3

ГАРНІ КВІТИ як хочеш мати в кімнаті, на бальконі, в городі **то уживай навозові пастильки „Тесп" (потас, фосфор, азот) 50 сот.** Жадайте в складах: „Народної Торговлі", дрогеріях і складах насіння. 1112 17—30

МОТОЦИКЛІ нові і вживані, ровери від 120 зол., поручає Автоспорт, Львів, Словацького 2. 1312 10—20

СОРОЧКИ спортові мужеські **зол. 2·36** виконує і продає **Виробня білля „Ренома"** Львів, Сонішна 9. 1318 10—20

ПОТРІБНИЙ від зая старший чоловік в віці 40—50 літ лагідної, спокійної вдачі до опіки над умово хорим, зовсім спокійним. — Першенство мають ті, які покінчили курс доглядачів хорих, або які вже займали подібне становище. — Місяць п. оби. 20 зол. враз з повним утриманням. Зголошення з адресою та з описом життя, потвердженим урядом парохіяльним слати до п. Дорожинської Стрий, Колієва 64. 1432

ОСОБА роботяща, ощадна, лагідної вдачі, знає сільську господарку, має двагалітню практику, займеться пильно господарством і кухнею у малої родини найрадше на виїзд. Довільна винагорода. Зголошення до „Діла" під „Ощадна". 1434 1—1

ІНТ. ОСОБА шукає праці, може занятись домовим господарством, дітьми або хорими. Марія Базалі. Львів, Кор. Ядвиги 27. для Я. Г. 1433 1—1

ПРОДАМ оказійно машину трикотарську швайцарську і навчу працювати на ній. Львів, ул. Костюшки ч. 3. К. Ярешевич 1435 1—1

ЦІННИК обуви фірми **„Ар-Ка",** Городецька ... 11 а: Мужеські півчеревики від 22·—, зелівки мужеські 3·—, жіночі 2·..., обцаси мужеські 1·40, жіночі 0·70. 19—2

ШУКАЮ на час ферій (від 15. червня по кінець серпя) трьох кімнат з кухнею або її уживанням у горах або на підгір'ю. Зголошення до Адм. „Діла" під „Ферії". 2-2

ОГОЛОШЕННЯ

ДЕШЕВО! Сітки на огорожу від 55 сот. за метр **Й. КОНРАД,** ЛЬВІВ, Гетманська 22. Тел. 49-83.

Міське Заставниче Заведення.
Міський Відділ
Комунальної Каси Ощадности
у Львові

на основі дозволу Магістрату корол. стол. м. Львова з дня 12. березня 1934 L. W. II./I. 733/34

уладжує дня 7. травня 1934 і в наступних днях від год. 9 до 13 (1) і від 16 (4) до 19 (7 вечер) у власнім льокалі при вул. Валовій ч. 9. II. пов.

ліцитаційну продажу заставів

Продаватимуть невикуплені предмети з золота, срібла і шляхотне каміння, заставлене або оплачене лише по день 30. червня 1933 р. означені: Серія V. від ч. 1 до ч. 63197 та серія Д. (застава в доларах) від ч. 1 до ч. 5076 і непродані або зняті на попередніх ліцитаціях Серія III. від ч. 1 до ч. 100.000. Серія IV від 1 ч. до ч. 100.000 тим, що найбільше дадуть.

Друга ліцитація по думці § 33 правильника відбудеться після закінчення ліцитації усіх заставів.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.